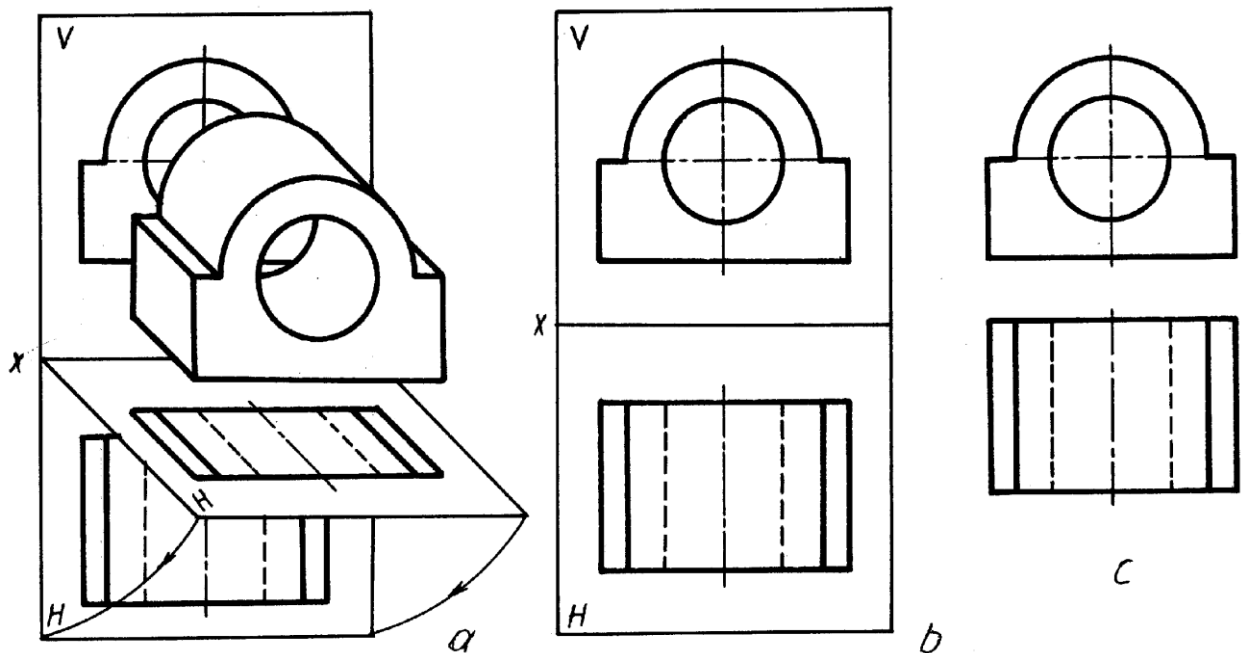

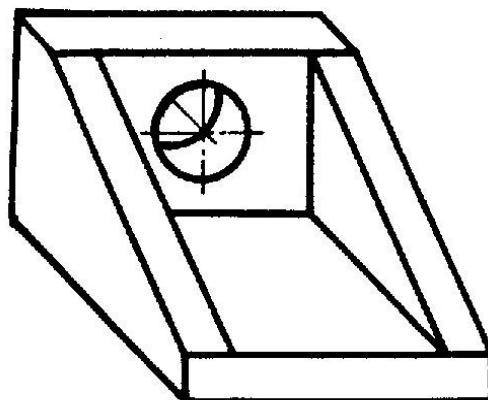
1.1-§. Buyumni proyeksiyalar tekisliklariga proyeksiyalash.

Baʼzi detallar oʻzining konstruksiyasi soda boʻlishiga qaramay ikkita proeksiyada tasvirlanishi talab qilinadi. Masalan, model (detal) gorizontal proyeksiyalar takisligi H ga konturi toʻgʻri toʻrtburchak, V ga oʻzining frontal konturi boʻyicha proyeksiyalanadi. Modelni olib qoʻyib, H tekisligini pastga x oʻqning ostiga V tekislik bilan bitta tekislik hosil qilinsa, epyur, yaʼni tekis chizma hosil boʻladi (1.1.1 –chizma,a,b). Proyeksiyalarni bogʻlovchi yordamchi chiziqlar va tekisliklarni chegaralovchi chiziqlar ham standartga muvofiq tasvirlanmasliklari mumkin (1.1.1 –chizma,c).

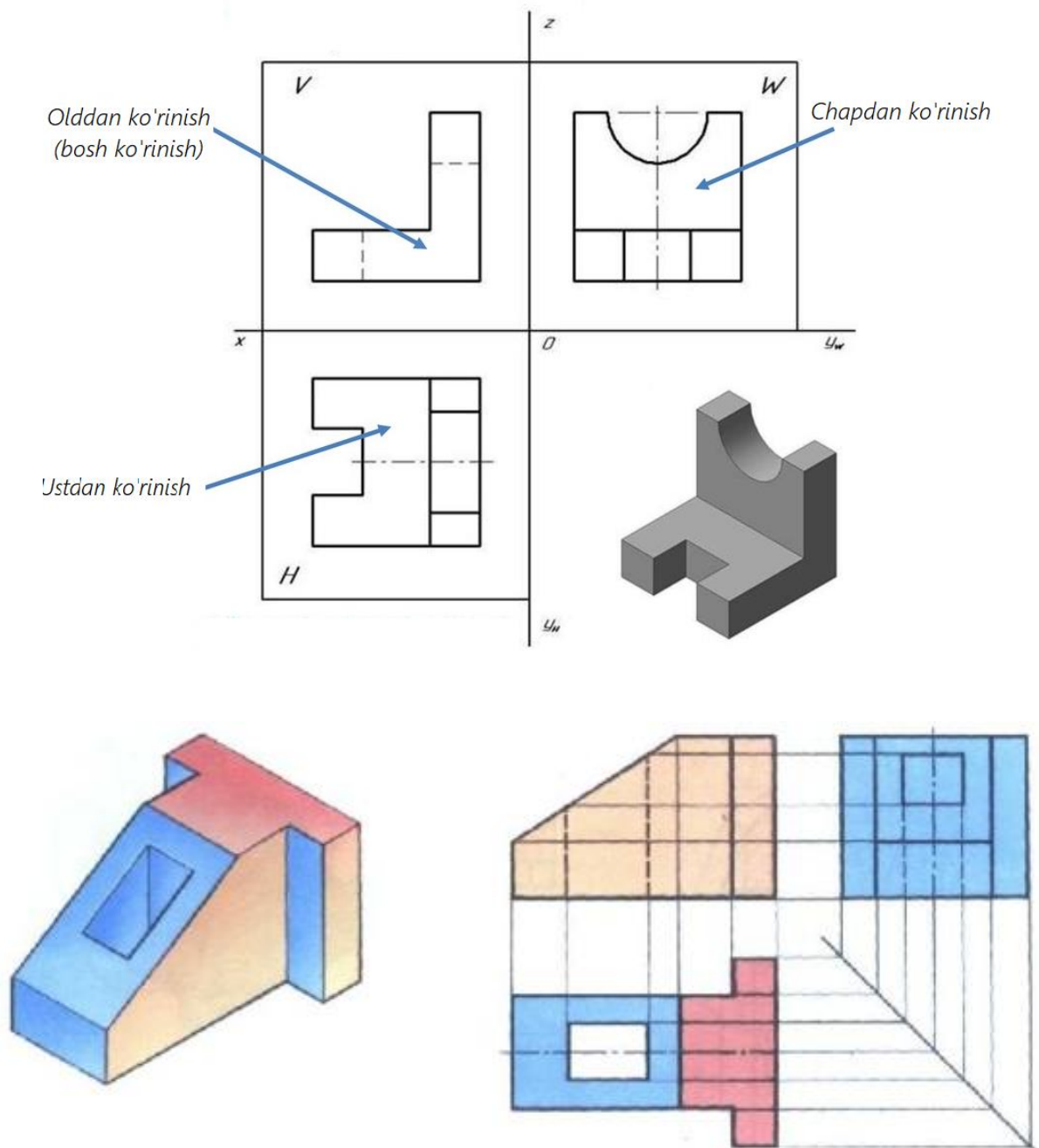
1.1.1 –chizma

Taxnikada shunday detallar mavjudki, ularni uchta va undan ortiq proyeksiyalarda tasvirlashga toʻgʻri keladi. Masalan, 1.1.2 –chizmada tasvirlangan detal olinsa, uning tuzilishi ancha murakkab, orqa devorini silindr teshib oʻtgan boʻlib, ikki tomonida ogʻma devorlari mavjud.

1.1.2 –chizma

Bu devorlarning shakli faqat yonidan aniq ko'rinadi. Shuning uchun ham uni uchinchi tekislikka proyeksiyalashga to'g'ri keladi. Bundan tashqari detalning umumiy shaklini, uning ostki va yon yoqlarining shakllarini profil proyeksiyada tasvirlashga to'g'ri keladi. Detalni uchta proyeksiyalar tekisliklari H, V va W ga proyeksiyalash jarayoni 1.1.3 – chizma, a da to'liq ko'rsatilgan. Endi, H ni pastga, W ni o'nga aylantirib tekis chizma hosil qilingandan keyin uchala tekislik bitta tekislikka keltiriladi. Bu yerda detalning uchta proyeksiyasi 1.1.3 –chizma, b dagidek ko'rinishga o'tgandagina u haqiqiy kompleks chizmaga aylanadi.

1.1.3 –chizma